

Handläggare: Christina Hermansson
Telefon: 08-508 01108

Till
Rinkeby - Kista stadsdelsnämnd

Fortsatt översyn av ungdomsverksamheter för kvalitetssäkring av de förebyggande ungdomsinsatserna

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens rapport.
2. Nämnden godkänner att upphandlingen av ungdomsverksamheter enligt aktivitetsplanen skjuts fram.
3. Nämnden beslutar att Husby ungdomsgård får ett utvidgat uppdrag för målgruppen 10 – 12 år.

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Susanne Tengberg
verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

I ärendet återkommer förvaltningen till nämnden med en rapport om det fortsatta utvecklingsarbetet för förebyggande ungdomsinsatser.

Samtliga ungdomsgårdar ska enligt nämndens aktivitetsplan upphandlas. Upphandlingen av Kista ungdomsgård har avslutats. Nästa omgång av upphandling ska starta den 1 januari 2009. Den pågående översynen av ungdomsgårdarna tillsammans med den komplicerade lokalsituationen gör att det kommer att bli svårt för förvaltningen att i god tid före nämnda datum hinna bli färdig med en analys av hur många ungdomsgårdar som ska finnas inom Rinkeby-Kista och var de ska lokaliseras. Förvaltningen föreslår därför att nämnden godkänner att upphandlingen av ungdomsverksamheter enligt aktivitetsplanen skjuts fram minst ett halvår. Förvaltningen föreslår vidare att nämnden beslutar att Husby ungdomsgård får ett utvidgat uppdrag för målgruppen 10 – 12 år. Verksamhetsstart planeras till juli-augusti innevarande år och med lokalisering till Kista ungdomsgård (upphandlad), Parkleken Rinken samt i Husbyskolan.

Det finns ett antal olika metoder för kvalitetssäkring av ungdoms- och fritidsverksamheter. ”Kvalitetssäkring och Kompetens i samverkan”- (KEKS) är en metod för att arbeta med uppföljning som verktyg för utveckling. Processen kräver aktiva personalgrupper och ungdomars deltagande och ska leda fram till ökad delaktighet och ansvarstagande, effektiviseringar och kvalitet i verksamheten. Förvaltningen planerar att tillämpa metoden inom nämndens fritidsverksamheter för ungdomar.

Bilaga: Statistik; antal ungdomar i Rinkeby-Kista, antal besök och öppettimmar

Fortsatt översyn av ungdomsverksamheter

Föregående lägesrapport

Förvaltningen beskrev i sin lägesrapport till nämndens sammanträde i mars den pågående översynen och utvecklingen av de förebyggande insatserna för ungdomar samt förvaltningens struktur för arbetet med ungdomsprevention. Förvaltningen redovisade även den pågående upphandlingen enligt aktivitetsplanen.

För att säkra fritidsverksamheter med god kvalitet och kompetens som svarar mot de specifika målgruppernas behov, ämnar förvaltningen fördjupa kunskapen genom ett kvalitetssäkrande och nätverksbyggande arbetssätt. Syftet är att undvika att våra ungdomsverksamheter stagnerar och utvecklas till negativa ungdomsmiljöer. Ungdomar ska involveras i kvalitetsarbetet; det är deras förväntningar och behov som vi ska leva upp till. Att ge barn och ungdomar framtidstro är mycket viktigt – inte minst ur ett integrationsperspektiv.

Senareläggning av upphandling

Enligt stadsdelsnämndens aktivitetsplan ska samtliga ungdomsgårdar upphandlas. Upphandlingen av Kista ungdomsgård har avslutats. I den nuvarande aktivitetsplanen fastställs att nästa omgång av upphandling ska starta den 1 januari 2009. Då ska anbud hämtas in för Rinkeby, Akalla respektive Husby ungdomsgård. Den pågående översynen av ungdomsgårdarna tillsammans med den komplicerade localsituationen gör att det kommer att bli svårt för förvaltningen att hinna bli färdig med en analys av hur många ungdomsgårdar som ska finnas inom Rinkeby-Kista och var de ska lokaliseras. De nuvarande verksamheterna behöver komma igång med ett uppföljningsarbete för att förvaltningen ska kunna säkerställa kvalitet och kompetensbehov. Det är också nödvändigt att de berörda ungdomarna själva ges en möjlighet att delta i planerings- och utvecklingsarbetet. Förvaltningen bedömer att upphandlingen behöver skjutas fram minst ett halvår och att aktivitetsplanen revideras.

Verksamheternas målgrupper

För att tillfredsställa de specifika behov som olika åldersgrupper har krävs kunskap och insikt om ungdomars vardag samt förmågan att omsätta detta i verksamheten. Lokaler, material och personalens förhållningssätt ska passa den specifika målgruppen.

Stadsdelsförvaltningen identifierar tre primära åldersgrupper för vilka förvaltningen behöver utveckla verksamheter. Ambitionen är att med hjälp av personalens kunskaper och besökarnas engagemang planera och genomföra god kvalitativ verksamhet som kommer många till del.

- För **barn 10-12 år** strävar förvaltningen efter att erbjuda aktiviteter i närområdet; barn ska inte behöva åka eller gå långa sträckor till sin gård. Målgruppen är stor i hela stadsdelsområdet och förvaltningen vet att många unga har ett behov av sällskap och vardagkvällar och helger. Till att börja med anordnar förvaltningen verksamhet två kvällar i veckan samt lördagseftermiddagar. Detta får sedan utvärderas och eventuellt omprövas. Eventuellt kan föreningssamverkan etableras. För att uppnå samverkans effekter när det gäller personal och lokalkostnader förläggs 10-12 årsverksamheterna till befintliga ungdomsgårdar som därmed får ett utvidgat uppdrag. Planerat genomförande:

- Kista - start juli 2008 på Kista ungdomsgård (upphandlad)
- Rinkeby - start augusti 2008 i Parkleken Rincken
- Husby - start augusti 2008 i Husbyskolan

Enligt beslut av utbildningsnämnden kommer Husbyskolan att slås ihop med Husbygårdsskolan till en skolenhet. Ungdomsgården kan då vara kvar i nuvarande lokaler samtidigt som förvaltningen utökar med sen eftermiddags- och kvällsverksamhet för 10 – 12-åringar. Kostnaderna för den utvidgade verksamheten beräknas till 200 tkr under hösten. Finansiering blir möjlig på grund av att öppnandet av motsvarande verksamhet i Rinkeby försenats då rekryteringsarbetet dragit ut på tiden. Verksamheten i Rinkeby öppnas i augusti.

Akallaskolan blir kvar under den tid som de nya lokalerna för Stenhagsskolans F-9 skola färdigställs. Akalla ungdomsgård kan därför vara kvar i nuvarande lokaler under en övergångsperiod. Akalla ungdomsgårdslokaler är från arbetsmiljösynpunkt i dåligt skick och fastighetsägaren Svenska Bostäder planerar för annan verksamhet i fastigheten. För Akallas ungdomar avser förvaltningen satsa på en profilerad verksamhet i mindre skala; som café, musikstudio eller liknade. Tills vidare erbjuds 10 – 12-åringar i Akalla verksamhet i Husby.

- **Ungdomar 13 - 15 år** har idag fyra ungdomsgårdar; en i varje stadsdel, att välja mellan. Verksamheterna bedriver traditionell fritidsverksamhet där den öppna verksamheten dominerar. Även gruppverksamhet finns; främst tjejgrupper. Ungdomars inflytande sker oftast genom spontana önskemål och i arbetsgrupper som föreslår och planerar aktiviteter.

Förvaltningen har under de senaste åren arbetat med kompetensutveckling för personalen och därvid påbörjat en utveckling av metoder och arbetssätt. Så har skett genom att formulera tydliga uppdrag och förnya innehållet i verksamheterna i syfte att vara uppdaterad om nya trender inom ungdomskultur och andra uttryck för ungdomars intressen. Avsikten har varit att skapa en större rörlighet inom ungdomsgrupperna och utifrån ungdomars egna önskemål profilera de olika verksamheterna. Detta är ett utvecklingsarbete som fortsätter och som ingår i översynen.

Rinkeby ungdomsgård är på gång att starta sin utvidgade verksamhet för 10-12 åringar. Ungdomsgruppen 13 -15 år ska utgöra den prioriterade målgruppen på Rinkeby ungdomsgård. Under några år har äldre ungdomar stannat kvar på gården. Det har lett till att nyrekrytering till gården avstannat. För att ändra på det ska de äldre ungdomarna slussas över till verksamheterna i Ungdomens Hus och Reactor.

- **De äldre ungdomarna, från 16 år och uppåt**, har två träffpunkter; Ungdomens Hus i Rinkeby och Reactor i Husby. Ungdomens Hus inrymmer idrottsverksamhet för i huvudsak lokala föreningar, men där Rinkeby ungdomsgård kunnat använda idrottshallen under vissa tider till spontanidrott. Dessutom finns lokaler för dans, tjejverksamhet och en musikstudio. Förvaltningens egen verksamhet ska rikta sig till åldersgruppen 16 – 19 år. Yngre ungdomar ska lotsas till ungdoms-

gården, som kan fortsätta använda Ungdomens Hus för vissa aktiviteter. Den övre åldersgränsen är töjbar, då verksamheten ibland även kan involvera äldre ungdomar. Upplåtelsen av lokalerna i Ungdomens Hus till idrottsföreningar utgör en kommunövergripande verksamhet. Byggnaden fungerar också under dagtid som gymnastiksal för Rinkebyskolan och Bredbyskolan. Eftersom förvaltningen bedriver dans, tjejverksamhet och musikstudio i Ungdomens Hus måste ett utvecklingsarbete därför föras i samförstånd med Idrotts- och Kulturförvaltningarna.

Reactor i Husby startade för två år sedan som en träffpunkt för ungdomar över 16 år. I förberedelserna för verksamhetens start deltog personal från ungdomsgårdar, bibliotek, kulturskolan, fältgruppen och även lokala föreningar. Ungdomar följde processen via ungdomsrådet och var med och påverkade redan från början lokalens utrustning och verksamhetens innehåll. Personalen som arbetar på Reactor är ungdokulturproducenter och fungerar som ”möjliggörare” och coacher för ungdomar som vill förverkliga idéer och planer. Fokusgrupper är stående inslag i verksamheten på Reactor och ungdomar är aktiva i både planerings- och uppföljningsarbetet. Målgruppen är främst ungdomar i stadsdelsområdet, men även ungdomar från andra delar av staden besöker Reactor. Reactor söker upp skolor utanför stadsdelsområdet och deltar i nätverk och projekt för att utveckla metoder och skaffa kunskap och kontakter. Utvecklingsarbete drivs av Reactor själva.

Fritidsverksamhet för ungdomar med funktionsnedsättning

I maj öppnade två ungdomsgårdar för ungdomar med funktionsnedsättning. Gårdarna samarbetar och har öppet två kvällar i veckan var. Ungdomar får hjälp att besöka varandras verksamheter. Samarbete med övriga ungdomsverksamheter ska komma igång i den takt som passar målgruppen. Föreståndaren för de nya verksamheterna deltar i ungdomskulturnätverket och det dansprojekt som planeras i samverkan med Danscentrum.

Förvaltningens samarbete med andra ungdomsverksamheter i Rinkeby-Kista

Många lokala föreningar i Rinkeby och Kista bedriver verksamhet för barn och ungdomar. Förvaltningens egna verksamheter bör, när så är möjligt, sträva efter ett samarbete med lokala föreningar och deras ungdomsverksamhet. Det ideella fritids- och föreningslivet är ett bra komplement till den kommunala verksamheten. Studieförbund kan bidra med finansiering i vissa fall och tillsammans kan man genomföra lovverksamhet, konserter, turneringar för en större målgrupp.

Kultur är ett viktigt verktyg i det förebyggande ungdomsarbetet. Aktiviteter på fritidsgårdarna ska vara roliga – ”ha en hög kulturfaktor” (Ulf Blomdahl, fritidsforskare) – för att samla så många ungdomsgrupper som möjligt. Verksamheter som satsar både på idrott och kultur upptäcker att ungdomar ofta har många olika intressen. Kultur kan också spela en roll i att motverka rasism och våld genom att visa på motbilder och skapa förståelse för andra kulturer.

Samlade förebyggande ungdomsinsatser

Förvaltningens har bjudit in skolor och polisen till gemensamma möten. De lokala arbetsgrupperna, där även personal från fältgruppen, ungdomsgårdarna och skolhälsovården bland annat ingår, träffas regelbundet.

Det lokala preventionsarbetet mot tobak, alkohol, narkotika och tobak är en del av det förebyggande arbetet. Förvaltningens samordnare har kontakter med skolor och arbetar för att införa en modell för information till ungdomar och föräldrar. Stockholmsenkäten, som vartannat år mäter ungdomars alkohol och drogvanor visar hur förvaltningen lyckas med uppdraget.

Nyrekrytering av ungdomar

De förebyggande ungdomsinsatserna ska nå alla ungdomar i stadsdelsområdet. Gårdarna ska vara öppna för alla i målgruppen och arbeta både förebyggande och främjande i kombination; ett arbetssätt som innebär att man arbetar med ungdomsgrupper, inte med individuellt behandlingsarbete. Det främjande arbetet stärker ”det friska”; ungdomars självkänsla, självkänedom och förmåga att i samspel med andra forma sitt eget liv utifrån egna förutsättningar och idéer. Allt främjande arbete är förebyggande. I förvaltningens verksamheter ska alla ungdomar mötas, ha roligt och bli inspirerade. Ungdomsgårdarna är inte i första hand till för ungdomar i riskzon, utan en träffpunkt där olika intressen, stilar och tillhörighet kan möta varandra och få utvecklas tillsammans.

Ett nära samarbete med lokala föreningar ger gårdarna möjlighet att tidigt kunna informera och rekrytera nya ungdomsgrupper till sin verksamhet. Genom enkäter, workshops och fokusgrupper ska kunskapen om nämndens ungdomsinsatser öka och spridas.

Uppsökande arbetssätt i det som inte är myndighetsutövning

Ett annat sätt att nå nya ungdomsgrupper är att fritidsledare och annan personal syns ute och också söker upp platser i stadsdelarna där vi vet att ungdomar samlas; i Gallerian, vid T-banan, kring fotbollsplanerna med mera. Ungdomsgårdarnas uppsökande uppdrag är inte myndighetsutövning, utan syftar till att skapa relationer med ungdomar och bjuda in till träffpunkter och gårdar.

Kommunikation med målgruppen – fokusgrupper/ungdomsråd

Att ge ungdomar plats och tillfällen att bli lyssnade på är en grundförutsättning för att förvaltningen ska lyckas med uppdraget. Det är också bästa sättet att kvalitetssäkra verksamheterna. I dag träffas ungdomar i fokusgrupper eller arbetsgrupper kring teman och uppdrag som engagerar.

I dessa forum finns också möjlighet för stadsdelsnämndens ledamöter att medverka och föra en dialog med ungdomar. Förvaltningen har vid ett flertal tillfällen sökt bygga upp ungdomsråd; med skilda resultat. Men det som ständigt återkommer är att ungdomsråden är tillfälliga, ungdomar kommer och går – och är inte alltid intresserade under en längre tid. Förvaltningen bedömer att mindre grupper på varje enskild verksamhet istället kan utgöra ett forum för dialog och inflytande.

Kvalitetssäkring och nätverksbyggande

För att avgöra om kommunens mål och intentioner för de förebyggande ungdomsinsatserna uppfylls, är en genomgripande uppföljning av verksamheten nödvändig. Ett systematiskt kvalitetsarbete bygger på uppföljning och utvärdering, resultatanalys och utvecklingsåtgärder samt dialog med brukarna. Grundläggande frågeställningar för alla som arbetar med ungdomsinsatserna måste vara:

- vem/vilka är vi till för?
- vilka når vi?
- vad får de vi når ?
- vad tycker de vi når om det de får?

Det finns ett antal olika metoder för kvalitetssäkring av ungdoms- och fritidsverksamheter. Ungdomsstyrelsen beskriver några i en skrift från 2007 ”Systematiskt kvalitetsarbete i öppen ungdomsverksamhet”. Förvaltningen har särskilt studerat en av dessa lite närmare; ”Kvalitetssäkring och Kompetens i samverkan”- (KEKS).

KEKS metod är att arbeta med uppföljning som verktyg för utveckling. För att målen ska vara uppföljningsbara krävs att mål för verksamheten är; tydliga, mätbara, påverkbara, relaterade till besökarna, nedbrytbara/härledbara och positiva. Processen kräver aktiva personalgrupper och ungdomars deltagande och ska leda fram till ökad delaktighet och ansvarstagande, effektiviseringar och kvalitet i verksamheten. Förvaltningen planerar att tillämpa metoden inom nämndens fritidsverksamheter för ungdomar.
